

Paul Brodersens prædiken langfredag

Taler
Paul Brodersen
Præst

Dato
11. april 1941

Sted
Vor Frue Kirke

1 Korsets to planker

Et kors er tømret sammen af to planker – en langbjælke og en tværbjælke. Dette er noget rent ydre ved korset, men det svarer paa en billedlig maade til, hvad der er sandheden om det kors, paa hvilket Jesus Kristus led. Det er blevet til ved mødet mellem de to største magter i tilværelsen: det onde og Guds kærlighed.

Det er disse to magters sammentræf i Jesu liv, der har skabt dette kors. Fjern en af dem – og dette kors vilde ikke have været der. I en verden uden synd havde den kærlig hed, der fyldte Jesus, ikke maattet lide et kors. Og havde det ikke været Guds kærlighed, der var i Kristus, og som drev ham til at ofre sig selv hellere end at overlade mennesker til deres skæbne, kunde han have reddet sig selv fra denne smertefulde død. Menneskers synd rejste langbjælken til dette kors, men Guds kærlighed i Jesus satte bjælken tværs over. Den gik i ham lidende og ofrende ind i det, som menneskers synd skabte, for at sone det og overvinde det.

Vi vil tænke paa korset som mødet mellem verdens synd og Guds kærlighed. Vi vil lade korset tale til os om, hvad synd er, og hvad den gør over for Gud – men ogsaa om, hvad Guds kærlighed er, og hvad den har gjort over for verdens – og vor – synd.

Det var mennesker, der beredte Jesus denne forsmædelige og pinefulde død. Man vilde have ham bort, have ham knust. Vor tid har bragt os mange rystende vidnesbyrd om, hvad mennesker trods oplysning og civilisation er i stand til at gøre over for andre under givne forhold. Men det, der taler det mest rystende sprog til os om, hvordan det er med mennesker, er endnu den dag i dag dette kors paa Golgata. Da han, der i hele sin færd og gerning var den rene og sanddru, ét med Guds hellige væsen, var her blandt os mennesker, rottede man sig

30

sammen om at faa ham tilintetgjort. Man vilde ikke taale ham. »Bort med ham, bort med ham«, raabte de i kor. Og saa dræbte man ham.

I denne begivenhed skete der en vældig afsløring af menneskenes forhold til den
35 levende Gud. Den dybe alvor ved det, at mennesker korsfæstede Jesus, var ikke blot, at det var en blodig uret – at man henrettede en uskyldig, en ren. Den dybeste alvor ved det beror paa, at i denne Jesus kom Gud selv mennesker nær. Gud mødte i ham mennesker med sit sandhedsord og sin levende fordring paa hjerter og viljer. Og hvad svarede saa mennesker? De svarede, som Jesus selv har
40 udtrykt det i lignelsen om de betroede pund: »Vi vil ikke, at denne skal være konge over os«. Da afsløredes den modstand mod Gud, som er i verdens liv, og som er den inderste aarsag til verdens mørke og smerte.

Man vil maaske tænke, at det var disse bestemte mennesker dengang – navnlig
45 de jødiske ypperstepræster og farisæere – der gjorde denne gerning, og at man ikke derfra kan drage nogen slutning med hensyn til, hvordan det i det hele taget er med mennesker og med menneskers forhold til Gud. Det kunde synes at forholde sig saadan, men kun for en overfladisk betragtning. Jesu korsfæstelse er ganske vist en bestemt begivenhed paa et bestemt tidspunkt af historien, og det
50 er visse bestemte mennesker, der optræder i dette drama. Men samtidig er det en afsløring af noget, der er det samme til alle tider, og som findes i os alle over for Gud og hans krav paa vort liv.

Hvad var det, der fik disse mennesker dengang til at handle over for Jesus, som
55 de gjorde? Ypperstepræsterne og farisæerne forstod, at hvis Jesus havde ret, saa havde de uret, og saa maatte de blive anderledes. I stedet for at bøje sig under dette vilde de redde sig selv og hævde sig selv. De vilde ikke virkelig udlevere sig selv til den levende Gud, der her talte til dem og vilde tage dem i sin magt. De vilde bevare herredømmet – og æren – for dem selv.

60 Og folket? Folket havde hyldet Jesus, saa længe de bildte sig ind, at han vilde opfylde deres egne ønsker og føre dem til magt og storhed. Da det blev klart for dem, at han ikke vilde dette, men vilde bringe deres liv ind under Guds vilje, da vendte de sig forbitrede imod ham.

65 Det, der kom frem saavel hos de ledende som i folket over for Jesus, er det, der er det inderste i al synd. Synd vil ikke blot sige, at man gør noget forkert eller ikke er, som man burde være. Synd er at ville have sin egen vilje og lyst igennem i

70 modstrid med Guds vilje og krav paa at raade over os. Det inderste i synden er vort nej til Gud, til at lade ham være vor Herre. Hver gang vi vil sætte vort eget igennem og have vor egen vej, betyder det, at vi vil have Guds røst bragt til tavshed, og at vi sætter os imod, at han skal være Herre over os.

75 Saa længe Gud er paa afstand af os og hans vilje noget vagt og ubestemt for os, træder denne modstand mod Gud ikke saa tydeligt frem. Men jo mere Gud kommer os ind paa livet med sit ord for at gøre krav paa os og tage magten over os, des mere støder hans vilje sammen med stolthe den og selviskheden i os. Det var, da Gud i Jesus traadte frem af det skjulte og kom ind i menneskelivet, som
80 det leves i verden, at ogsaa modstanden brød frem klart og bestemt, som korset viser os. Da blev det klart, at hele den maade, paa hvilken mennesker har indrettet deres liv, inderst inde er oprør mod livets Gud og Herre. Og dette har vi alle del i.

85 Den selviske og stolte modstand mod Guds herredømme over livet findes ogsaa under pæne former. De ledende folk, der førte an i processen mod Jesus, var højtagtede folk i deres land. De havde deres principper, men bag dem dækkede de sig over for den levende Gud, der vilde have magt over deres hjerter og føre dem ved sin levende røst. De vilde ikke slippe sig selv. Ogsaa i det religiøse kan vi
90 søge os selv, saa vi vil bruge Gud for vore egne formaal og planer i stedet for at lade Gud tage styret over os og forandre os. Folket var nationalt begejstret, men i deres nationalisme hævdede de sig selv og søgte ære og storhed, magt og lykke for sig selv – imod Gud og hans herredømme over dem. Ogsaa i nationalfølelse kan man staa Gud imod.

95

Fra Jesu kors falder der lys over hele historien og over vore tanker og hjerter, helt ind til hjertets lønlige lyst til at blive Gud kvit og faa magten og æren selv.

Men det var ikke dette alene, der skabte Jesu kors. Hvis det blot havde været
100 dette, vilde korset slet og ret have været en grufuld ting, ikke det frelsens tegn, som det er blevet for tusinder igennem tiden. Der er andet ved dette kors end menneskelig synd. Jesu død var ikke blot en martyrdød. Han gik i døden af egen fri vilje. Han kunde meget vel have unddraget sig. Det gjorde han ikke, fordi han ikke vilde overlade syndige mennesker til sig selv. Han vidste, hvordan det var
105 fat. Han vidste, at roden til al menneskenes ulykke ligger i modstriden mod Gud og adskiltheden fra ham, og at dette vil blive til menneskers evige ulykke, om det ikke overvindes. Han kunde ikke gaa uden om dette. Han gik da lige midt ind i

110 det, villig til at lide alt, om han blot kunde redde mennesker ud af det, der er livets største ulykke og forbandelse. Han vilde bære alt det værste, mennesker kunde gøre, for ved sin egen lidende kærlighed at blive til frelse for mennesker.

115 Derigennem blev Guds kærlighed aabenbar midt i den syndige verden. Naar vi siger, at det var Guds kærlighed, der her mødte synden i verden og handlede over for den, saa er det, fordi vi med det nye testamente tror, at Gud var i Kristus. Det var Gud, der talte i ham og handlede i ham. Han og faderen var ét. Derfor viser Jesu lidelse og død os ikke blot et menneskes opofrende kærlighed, men Guds egen kærlighed. Som Paulus siger: »Gud beviser sin kærlighed til os derved, at Kristus døde for os, medens vi endnu var syndere«.

120

I en gammel italiensk kirke findes der et billede af Jesus paa korset, hvor man skimter den evige fader bag den korsfæstede. Faderens hænder er bag sønnens, og de nagler, der gennemborer sønnens, saarer ogsaa faderens. Denne gamle maler vilde paa det eneste sprog, han havde til sin raadighed, sige det, som ofte 125 er blevet glemt, at Gud var i Kristus, og at det er Guds kærlighed, der i Jesus gaar til korset for at frelse mennesker. Faderens kærlighed skulde ikke vindes ved et offer. Det er tværtimod hans kærlighed, der er udtrykt i ofret paa Golgata.

Hvad siger da dette kors os om Guds kærlighed?

130

Det siger os for det første, at Gud ikke er uden for, hvad der sker i denne verden, hvor der er saa meget ondt og saa megen lidelse. Syndens verden er ogsaa lidelsernes verden. Dette er Gud ikke uden for. Han ser ikke blot til som en, der selv er højt ophøjet over det altsammen. Korset viser os, hvordan Gud lider for 135 os og med os. Det, som vor egen synd og daarskab har skabt, forholder Gud sig ikke paa afstand af. Han er gaaet ind i det og har taget paa sig smerten og byrden ved hele den situation, som vi har skabt for os selv og for hinanden – og for Gud.

140 Og hvorfor gør han det? For at frelse os. Hvad det end koster ham selv, vil han søge at redde os, der har bragt ruin over os selv. »Menneske, se din Gud« – det siger korset til os. Saadan elsker Gud en ond og syndig verden. Saadan bærer han paa sit eget hjerte byrden af verdens nød og synd. Der var en mand, der engang sagde: »Hvis jeg var Gud, vilde verdens nød faa mit hjerte til at briste«. Den 145 mand vidste ikke, hvad han sagde. Ti verdens nød har gennemboret hans hjerte. Han glemte korset. Det er der mange, der gør, naar de taler om Gud og verden,

som den er. Først forkaster man det med korset – det vil man ikke høre tale om, det har man ikke brug for – og saa spørger man bagefter om, hvad Gud egentlig
150 gør over for en verden, hvor der findes saa meget ondt. Det er korset, der er svaret herpaa. Og vil man ikke høre paa dette svar, saa faar man ikke noget virkeligt svar. Og saa er fejlen ikke kristendommens. Ved Jesu kors har Guds kærlighed mødt alt det onde i verden. Ved korset handler han over for det. Korset viser os Guds kærlighed, der handler over for det onde. Jøderne mente, at
155 naar Gud vilde gribe ind og handle over for det onde i verden, maatte hans handlen blive et knusende, tilintetgørende slag. Saadan er der stadig mange, der tænker sig det. Men Gud er i Kristus gaaet en anden vej. Han har i ham mødt det onde i verden og handlet over for det. Men hans handlen blev et offer – et offer, i hvilket der er frelsende kraft.

160 Korset betyder, at Guds kærlighed er gaaet helt ned til os, hvor vi er. Hvor langt et menneskeliv end er nede denne kærlighed, der led paa korset, vil bøje sig endnu længere ned, ned under dette menneske for at løfte det op i lyset. Ind i det værste, mennesker kunde gøre, gik denne kærlighed, for at vi aldrig skal
165 behøve at være skilt fra Gud. Den værste forbandelse ved synden er, at den skiller fra Gud. Til alle tider har mennesker vidst noget om det, at de paa grund af deres synd var skilt fra Gud. Og mennesker har selv søgt at genoprette den brudte forbindelse med Gud. Men der er kun én, der kan det ... Gud selv. Han har gjort det ved Jesu Kristi kors. Alle de forskellige religioners ofringer er forsøg
170 paa fra menneskets side at hele bruddet. Paa den linje ligger ofret paa Golgata ikke. Her er det ikke fra menneskenes side, at der bringes Gud et offer for at raade bod paa det, som synden har forbrudt og ødelagt. Her er det Gud selv, der bringer ofret. Han overvinder det, der skiller. Han bøjer sig ned til os og giver sig selv til os, der har forbrudt os mod ham, for at vi ikke skal gaa til grunde, men
175 blive frelst og faa et nyt liv. Dette er frelsen, at Gud kommer til os, der har syndet, og dér, hvor vi er, midt i vort mørke, vor skyld, vor elendighed, giver os adgang til ham selv, forbindelse med ham selv.

Saa er der ingen, der er udelukket, ingen, der behøver at leve i
180 Gudsforladtheden. Ser vi paa dette kors, ser vi en kærlighed, der ikke standsede over for noget, en aaben favn, der er lukket op midt iblandt syndige mennesker, og som blot venter paa, at vi skal komme og give os over i den.

Men saa kan vi heller aldrig glemme, at den kærlighed, vi ser i Jesu lidelse og død,
185 og som her breder sine arme ud for os, bærer mærkerne af vor synd, af det, vi har

gjort imod Gud. Dette kors tillader os ikke at tænke let om Guds kærlighed eller om det, at vi er syndere. Man tænker let og overfladisk om Guds kærlighed og tilgivelse, naar man tænker paa den uden om korset. Al tanke om, at det da er
190 saa lige til for Gud at tilgive, forstaar overhovedet ikke alvoren i, hvad synd er. Synd er oprør mod Gud og hans bestemmelse med os. Den er det, der ødelægger livet. Over for dette kan Gud ikke bare lade som ingenting og tilgive. Den kærlighed, korset viser os, betyder ikke, at Gud ser igennem fingre med vor synd, men at han i Jesus Kristus selv gaar ind under det tunge og smertefulde ved vor
195 synd og dens følger for at frelse os fra det, der ødelægger vort liv. Naar vi ser paa korset, ser vi, hvad vor synd betyder for Gud – og saa kan vi ikke længere tænke let om synden.

Paa Gandhi's skole i Indien skete det, at en af drengene havde sagt noget til
200 Gandhi, som denne først troede, men senere fandt ud af var usandt. Gandhi sammenkaldte da alle drengene og sagde til dem med stor alvor og sorg: »Jeg har opdaget, at en af Jer er en løgner. Derfor vil jeg paalægge mig selv en streng faste.« Indtrykket af den alvor og smerte, der var over Gandhi, da han sagde dette, og tanken paa, hvad han led paa grund af denne drengs løgn, har virket
205 stærkere end noget, han kunde have gjort ved drengen selv. Dette er et menneske, der tager lidelse paa sig selv for at bringe en dreng fra løgn til sandhed. Jesu kors er den hellige, guddommelige kærlighed, der tager hele menneskehedens synd paa sig for at bringe os tilbage til Gud og hans bestemmelse med vort liv.

210

Det kors, der betyder Guds aabne arme for os syndere, viser os samtidig vor skyld. Det vil bryde vor egenvilje og trods og bringe os til at holde op at stride imod Gud. Som korset i det ydre er en bjælke paa tværs af en anden bjælke, vil Gud ved Kristi kors bryde vor stolthed og egenvilje og bringe os til at give vort
215 liv over til ham, at han maa eje os, forandre os og tage os i sin tjeneste.

Bliv stille over for billedet af den korsfæstede. Og idet du ser paa den lidende Kristus, da undsig alt det i dine tanker, dit hjerte og dit liv, som er med til at tømre kors for denne kærlighed, og sig til ham: »Herre, tag mig, som jeg er,
220 tilgiv mig al min synd. Tag min vilje og gør den til din. Tag mit hjerte og gør det nyt. Giv mig at maatte tjene din kærlighed«.

Kilde

Paul Brodersen: Lys i natten. Prædikener fra 1940-43. J. Frimodts Forlag, København. 1943

Kildetype

Dokumentation i bogværk

Tags

Anden Verdenskrig, Danmarks besættelse 1940-1945, Første tekstrække, Langfredag, Prædiken, Prædikener fra 1900-tallet

230

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/paul-brodersens-praediken-langfredag>

235

240

245

250

255

260